

HET GENTS KERKEPAD (Vervolg)

SINT-ANTONIUS VAN PADUAKERK - Forelstraat

Het gebied van de huidige Sint-Antoniusparochie situeert zich op de plaats waar vroeger het Sint-Baafsdorp oprees. Op parochiaal vlak ressorteerde het oorspronkelijk onder het H. Kerst, vanaf 1802 onder Sint-Anna en sedert 1872 onder Sint-Macharius.

Het idee voor het stichten van een nieuwe parochie kwam van pastoor Coemans van Sint-Macharius. Mgr. Lambrecht, bisschop van Gent, trad hem hierin bij.

Op 21 december 1888 kocht pastoor Coemans een stuk grond van Jules Alsberge. Het had een oppervlakte van 3.000 vierkante meter en was gelegen langs de Toekomststraat (nu Forelstraat) en de Zalmstraat. De kostprijs bedroeg 25.000 fr.

Mgr. Stillemans stelde op 23 mei 1895 Maurice Cruyt, onderpastoor van het H. Kerst, aan als dienstdoende pastoor met als bijzondere opdracht het oprichten van een nieuwe parochie. Bovendien werd van hem verwacht dat hij een nieuwe kerk zou laten bouwen.

Op voorwaarde dat men het nieuwe bedehuis zou toewijden aan de H. Antonius van Padua beloofde pastoor Coemans een bedrag van 40.000 fr. te schenken. Mgr. Stillemans en Jules Alsberge van hun kant stelden elk een gifte van 10.000 fr. in het vooruitzicht.

Een commissie bestaande uit de kanunniken Verbrugge en De Dijver en E.H. De Baets, legde de grenzen van de nieuwe parochie vast: langs de noordzijde een lijn achter de huizen van de Kasteellaan tot aan de Heirmislaan en verder een loodrechte lijn op de Rietgracht; langs de oostzijde een lijn tot aan de Schelde; langs de zuidelijke de Schelde en langs de westzijde de Visserij. Door deze regeling vielen de huizen waarvan de deur uitgaf op de Kasteellaan onder de Sint-Machariusparochie. Tegen dit laatste verzette pastoor Cruyt zich doch de regeling door de commissie uitgewerkt bleef behouden.

Dit stadsdeel telde toen 3.000 zielen met het vooruitzicht dat het er 6.000 zouden worden.

Bij brief van 6 november 1895 vroeg men aan de minister van Justitie de oprichting aan van de nieuwe parochie. De minister vroeg het advies aan de Stad Gent. De stedelijke commissie die de zaak moest onderzoeken bracht op 5 maart 1896 een ongunstig advies uit. Zij was van oordeel dat de parochie over onvoldoende geldmiddelen beschikte en dat Sint-Macharius door de opsplitsing een deel van haar inkomsten zou verliezen. Zo luidde het althans officieel. In werkelijkheid waren het de politieke motieven die van doorslaggevende aard waren. Uiteindelijk kaatste de commissie de bal terug naar de minister en liet hem de beslissing nemen.

In het Staatsblad van 14 mei 1896 verscheen het Koninklijk Besluit van 9 mei 1896 waarbij de parochie van Sint-Antonius van Padua werd opgericht.

Op 28 mei daaropvolgend benoemde de bisschop E.H. Cruyt tot pastoor.

Voor het opmaken van de plannen voor de bouw van de kerk deed men een beroep op architect Henri Geirnaert. Tijdens de eerste vergadering - op 5 juni 1896 - van de pasopgerichte kerkraad besprak men de eerste plannen van Geirnaert. De kerkraad was echter van oordeel dat de architect een te eenvoudige en tevens een te grote kerk had ontworpen. Bijgevolg keurde men de plannen af.

Toen pastoor Coemans de eerder aangekochte grond aan de kerkfabriek wou schenken was daarvoor de toelating nodig van de hogere overheid. Bij Koninklijk Besluit van 1 juli 1887 mocht de kerkraad de schenking aanvaarden. Ondertussen waren de nieuwe plannen van architect Geirnaert door de kerkraad goedgekeurd. Men besliste geen voorlopige kerk in te richten. Ondertussen zou men voor de goddelijke diensten uitwijken naar de kerk van Sint-Macharius.

Op 19 december 1897 eiste de Commissie voor Monumenten dat er een belangrijke wijziging aan de plannen zou aangebracht worden. De oorspronkelijke plannen voorzagen twee sacristieën, één langs elke kant van de kerk, waardoor in het koor slechts vijf ramen waren voorzien. Het gevolg van die eis was dat men slechts één sacristie bouwde en dan nog op de grond die eigendom was van pastoor Coemans. Deze schonk de grond bij notariële akte opgesteld door notaris Beyaert op 17 februari 1898.

Na nog wat bouwtechnische eisen, onder andere vanwege hete Provinciaal Bestuur, ingewilligd te hebben, kon de kerkraad de werken aanbesteden en op 30 april 1898 toewijzen aan aannemer Edm. Leyns.

De werken startten op 21 juni daaropvolgend.

De Staat en de Provincie stonden elk 35.000 fr. subsidies toe. Op dit punt ging de Stad weer dwars liggen en weigerde elke toelage. Na heel wat gebakkelei tussen de diverse instanties verhoogde de Staat haar toelage met 14.771,50 fr., zijnde de helft van het bedrag dat men nog te kort kwam en dat normaal door de stad moest worden bijgepast. Van de Stad verwachtte men dat ze de andere helft van het bedrag zou subsidiëren. Maar terug weigerde de stedelijke overheid elke geldelijke bijdrage.

Uiteindelijk liet de Bestendige Deputatie van ambtswege het bedrag van 14.771,50 fr. inschrijven op de stadsbegroting van 1899.

Om bouwtechnische redenen bouwde men eerst de toren en pas daarna de muren van de rest van het gebouw.

Mgr. Stillemans kwam de eerste steen leggen op 3 april, tweede Paasdag 1899. Toen was de toren nagenoeg voltooid en waren de muren ongeveer twee meter hoog.

Op 8 juli 1899 kon men de windhaan op de torenspits plaatsen.

De voltooiing van het metselwerk volgde op 26 augustus en op 1 november stond de kerk onder dak.

De inzegening door Mgr. Stillemans vond plaats op 13 juni 1900, meer bepaald om 7 uur 's morgens. De zondag daarop, 17 juni, wijdde groot-vicaris Seghers de klok.

Het orgel, gebouwd door het huis Schyver uit Brussel, werd op 12 juni 1901 gewijd en ingespeeld. De prijs van het instrument bedroeg 10.800 fr.

Op 25 juli 1901 consacreerde de bisschop de kerk.

De herinneringssteen die oorspronkelijk in de sacristie stond, verplaatste men later naar het portaal van de kerk.

In 1978 werden er restauratiewerken aan het gebouw uitgevoerd.

De kerk bezit een geaquarelleerde neogotische kruisweg en een beeldhouwde natuurstenen Sint-Antoniustriptiek in dezelfde stijl.

BIBLIOGRAFIE

- Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België - Architectuur - deel 4 nc - Stad Gent, p. 52.
- Verbruggen Georges; De parochie van Sint-Antonius van Padua, in: Van Wei tot Wijk.

David MAES
(t vervolgt)

DE BRABANTSE OMWENTELING IN DE GAZETTE VAN GEND (1789-1790) (vervolg en slot)

Gend, den 5. January 1790.

Naerdat alle de Gedeputeerde der Provincie van Vlaenderen, die gewoon zyn de Hulde der voorgige Souvereynen by te wonen, gisteren morgen op de Cavalcade-Kamer van het [*Gentse*] Stadhuys alhier waeren byeengekomen, en naerdat den Edeldom in handen van den eersten Raed-Pensionnaris den Eed van Trouwe aen het Land ende Volk van Vlaenderen had afgeleyt, hebben de zelve Gedeputeerde hun om thien uren en half, onder het luyden van de Triumph- en van alle de Klokken dezer Stad, onder het spelen van de verscheyde Beyaerden en het losbranden van het grof Geschut onzer Wallen, hun begeben nae de Vrydag-Merkt, ten eynde aldaer plechtiglyk aen het Volk af te